

KLAGANDE

1. Jaktkritikerna, 802441-4370

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

2. Idre Sameby, 884401-2412

Box 123

790 91 Idre

MOTPART

Länsstyrelsen i Dalarnas län

791 84 Falun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 28 juni 2018, dnr 218-7639-2018

SAKEN

Licensjakt efter högst 48 björnar i Dalarnas län enligt jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905); nu fråga om inhibition och om målets utredning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS BESLUT

Förvaltningsrätten avslår Jaktkritikernas begäran om inhibition.

Förvaltningsrätten avslår Jaktkritikernas samtliga yrkanden om ålägganden gentemot Länsstyrelsen i Dalarnas län och om särskilda utredningsåtgärder i målet.

Förvaltningsrätten förelägger Länsstyrelsen i Dalarnas län att **senast tisdagen den 31 juli 2018** yttra sig över Jaktkritikernas överklagande (förvaltningsrättens aktbilaga 1) och Idre Samebys överklagande (aktbilaga 3).

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutade om licensjakt på högst 48 björnar i länet under perioden 21 augusti–15 oktober 2018 (eller fram till tidigare avlysningstidpunkt) som då får ske fr.o.m. en timme före soluppgången till två timmar före solnedgången. Övriga villkor, detaljer och skäl framgår av bilaga 1.

Beslutet har överklagats av Jaktkritikerna, som yrkar att inga björnar ska få skjutas, och av Idre sameby som yrkar att fler björnar ska få skjutas i länet.

Jaktkritikerna yrkar, såvitt nu aktuellt, att förvaltningsrätten förordnar att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition) och ålägger länsstyrelsen att invänta resultat av Skandinaviska Björnprojektet 2018–2019, inhämta sakkunnigutlåtande från expertis utan koppling till jakt och jägare, redovisa försäljning av skinn efter björnjakt och dess relation till polisbeslag och tjuvjakt samt presentera säkra uppgifter om antalet renar som dödats av björn. Vidare yrkas särskilda utredningar om vissa remissförfaranden som skett, kostnader och profiler som uppkommer och konsekvenser som väntas samt om akuta miljöhot med torka och skogsbränder och hur det drabbar björnar som även stressas av älgjakt och brist på blåbär. Jaktkritikerna anför bl.a. följande. De har talerätt enligt 16 kap. 13 § miljöbalken. Björnen är en rödlistad och skyddad art. Undantag från EU:s art- och habitatdirektiv kan inte tillämpas när upprätthållande av gynnsam bevarandestatus inte beläggs tydligt i beslutet. Skador orsakade av björn är felaktigt styrkta. Rennäringen kompenseras via skattemedel. Sveriges björnstam har minskat pga. licens- och skyddsjakt samt illegal jakt. Björnen är en art som reproducerar sig långsamt och bör förvaltas på adaptivt sätt. Beslutet medför onödigt lidande för björnen och strider mot 27 § jaktlagen. Lag kommer före förordning. I verkställighetsbeslutet åberopar länsstyrelsen 59 § jaktförordningen. Med stöd av 23 a § jaktförordningen finns annan lämplig lösning.

SKÄL FÖR BESLUTET

Talerätt

Förvaltningsrätten bedömer att Jaktkritikerna är en sådan förening som hartalerätt enligt 16 kap. 13 § miljöbalken.

Inhibition

Enligt 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL, får den domstol som ska pröva ett överklagande besluta att det överklagade beslutet, om det annars skulle gälla omedelbart, tills vidare inte ska gälla. I förarbeten (prop. 1971:30 s. 422) framhålls att för den som anför besvär över ett beslut kan det vara av stor betydelse att detta inte länder till efterrättelse förrän saken slutgiltigt prövats av besvärsmyndighet. Ett beslut kan ha sådana verkningar för den enskilde att det är svårt eller t.o.m. omöjligt att vinna kompensation för förlusten denne åsamkats genom det ursprungliga beslutet.

I praxis har, när dylika omständigheter förelegat, inhibition kunnat meddelas redan om målets utgång framstår som oviss. En förutsättning för en sådan generös tillämpning av möjligheten till inhibition bör dock vara att det inte finns något motstående intresse eller risk som talar för att beslutet likväl skall gälla omedelbart (Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 1990 ref. 82). När det inte kan antas medföra betydande olägenheter för den enskilde att beslutet gäller omedelbart, krävs för inhibition en tämligen hög grad av sannolikhet för att avgörandet kommer att ändras i sak (RÅ 2009 ref. 51). Ett inhibitionsbeslut ska, för att meddelas, bedömas fylla ett praktiskt behov och inte framstå som överflödigt (RÅ 2007 ref. 22).

Förvaltningsrätten, som särskilt beaktat att jaktsäsongen enligt länsstyrelsens beslut startar först den 21 augusti 2018 och som avser att avgöra

målet innan dess, anser att det inte framkommit tillräckliga skäl för inhibition av beslutet. Jaktkritikernas yrkande härom ska därför avslås.

Övriga utrednings- och handlägningsfrågor

Enligt 8 § FPL ska rätten se till att målet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver.

Förvaltningsrätten anser att det inte är påkallat att invänta Skandinaviska Björnprojektet, eftersom detta väntas redovisas efter att den nu beslutade jaktsäsongen upphört och att förvaltningsrättens prövning därmed skulle bli meningslös. Förvaltningsrätten anser inte heller att målets utredning kräver att länsstyrelsen föreläggs inhämta och redovisa viss specifikt angiven utredning. Däremot ska länsstyrelsen – som är part i målet och bör få välja vad den vill ge in i målet – föreläggas bemöta överklagandena.

Förvaltningsrätten anser sammanfattningsvis inte att det inte finns anledning att besluta om utredningsåtgärder utöver den ovan angivna allmänna utredningsskyldigheten. Jaktkritikernas samtliga yrkanden om särskilda utredningsåtgärder ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas i inhibitionsfrågan. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2).

Detta beslut kan, enligt 34 § FPL, inte överklagas i andra delar än inhibitionsdelen.

rådman

 har föredragit beslutet.

Enligt sändlista

Licensjakt efter björn i Dalarnas län 2018

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar om licensjakt efter högst 48 björnar i Dalarnas län 2018. Björnjakten får bedrivas inom fyra olika områden, tilldelningen i respektive delområde redovisas i tabell 1.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 6 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn (NFS 2014:3) att även tillåta åteljakt på björn.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 15 a § andra stycket jaktförordning (1987:905) att under licensjakten 2018 tillåta användning av halvautomatiska vapen med magasinkapacitet som överstiger två patroner.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom tio dagar efter beslutsdatum i Post- och Inrikes Tidningar.

Villkor

Beslutets giltighet och björnar som fälls enligt andra beslut

Om björnar fälls med stöd av andra beslut, eller om björnar förolyckas av andra orsaker under den tid då licensjakt är tillåten, ska inte dessa avräknas licenstilldelningen. Björnar som fällts, men som inte omfattas av beslutet, tillfaller staten.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
2018-07-20	
Målnr.	1903-18
Aktbil.	5 1

Jakttid

Jakten får, med stöd av 3 § NFS 2010:7 bedrivas från och med den 21 augusti 2018 till dess att jakten avlyses i respektive område, dock längst till och med den 15 oktober 2018. Björn får endast jagas under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.

Hur många djur får fällas och var får de fällas?

Högst 48 björnar får fällas i Dalarnas län, fördelat mellan områdena enligt tabell 1. I delområde 1 måste minst tre (3) av de tilldelade nio (9) fällas inom område 1a. I delområde tre får högst tre (3) björnar utgöras av honor i reproduktiv ålder medan det i område fyra maximalt får fällas en (1) hona i reproduktiv ålder.

Tabell 1 Högsta beslutade antal björnar, samt högsta beslutade antal björnhonor över 80 kg levandevikt (honkvot), som får fällas i respektive delområde under licensjakten på björn i Dalarnas län 2018.

Område	Tilldelning	Honkvot	Varav inom område 1a
1	9		Minst 3
2	29		
3	8	3	
4	2	1	

Vilka djur får fällas?

Samtliga björnar med undantag för björnhona som åtföljs av ungar, samt ungar som följer björnhona (oavsett ungarnas ålder) enligt 4 § NFS 2010:7.

Länsstyrelsen rekommenderar att inte fälla årsunge.

Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt inom beslutade delområden som omfattas av detta beslut. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje jakttillfälle, se vidare under jaktledarens ansvar.

Jaktmedel m.m.**Hundar**

Högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma björn får användas samtidigt enligt 5 § NFS 2010:7. Länsstyrelsen rekommenderar att hundarna inte byts ut under jakt efter en och samma björn under en och samma dag.

Åtlar

Licensjakt efter björn med stöd av detta beslut får bedrivas med hjälp av åtel. Hur åteljakt får genomföras regleras i detalj i bilaga 5 till detta beslut.

Upptag av björnsår med hjälp av hund vid en åtel är ej tillåtet. Åtel definieras som *"Material som iordningställts eller placerats i syfte att locka till sig vilt"*. Vilt som dött av annan orsak än jakt och ligger kvar på den plats där det fallit är inte att betrakta som åtel.

Åtling får påbörjas tidigast den 15 juli och först efter medgivande från länsstyrelsen.

Åteln ska anmälas till länsstyrelsen i Dalarna skriftligen, via brev (Länsstyrelsen Dalarna, 791 84 Falun) eller via e-post (dalarna@lansstyrelsen.se). Länsstyrelsen ber eventuella sökande att ta handläggningstider i beaktande.

Anmälan görs på blankett "Ansökan, åteljakt på björn i Dalarna 2018" (bilaga 3). Anmälan ska innehålla:

1. Namn, adress och telefonnummer av åtelansvarig;
2. Uppgift om i vilken kommun åteln ska anläggas;
3. Åtelplatsens exakta koordinater;
4. Information om när åtling ska påbörjas vid platsen.

Senast 15 november 2018 ska åteljakt rapporteras till Länsstyrelsen på blankett "Dokumentation av åteljakt på björn 2018". (bilaga 4).

I Statens jordbruksverks föreskrifter SJVFS 2014:43 finns bestämmelser som är relevanta bl.a. för användning av delar och produkter från djur vid åtling.

Vapen

I 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) finns regler avseende godkända kulgevär.

Magasinkapaciteten för halvautomatiska vapen får med stöd av detta beslut vara upp till fem patroner under licensjakt efter björn 2018.

Björnjägarens ansvar

Den som jagar björn ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där björnjakt bedrivs. Observera att den som av oaktsamhet inte hållit sig informerad kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott.

Jaktledarens ansvar

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2014:3) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande björnjakten enligt nedan:

Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje jakttillfälle.

Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande.

Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.

Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld björn till länsstyrelsen. Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Ansvarig jaktledare svarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten följs.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon årligen före jakten bör ha förvärvat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter björn.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadskjutning av björn, uppmana jaktdeltagarna att endast skjuta med stöd och att endast skjuta rena sidoskott mot stillastående björnar.

Information om aktuell tilldelning samt anmälan om fälld eller påskjuten björn

För information om *återstående tilldelning* samt *anmälan om fälld eller påskjuten björn*, ring: 010-225 04 70

För att underlätta och effektivisera information om aktuell tilldelning och/eller avlysning under jakten, rekommenderas samtliga jaktdeltagare att utnyttja Länsstyrelsens SMS-tjänst.

Registrering till SMS-tjänsten görs enligt följande:

Skicka SMS till telefonnummer: +46769447627

Ange följande meddelande:

Spara(mellanslag)Förnamn(mellanslag)Efternamn(mellanslag)Björnjakt2018

Ange ditt namn vid Förnamn och Efternamn, exempel:

Spara Kalle Svensson Björnjakt2018

Observera att även om SMS-tjänsten används är jaktledaren skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning.

Anmälan till länsstyrelsen om fälld eller påskjuten björn ska ske till telefon **010-225 04 70**, *snarast och senast två timmar efter att björnen fällts eller påskjutits.*

Påskjutning definieras enligt NFS 2010:7: *"Skott har avlossats mot och med avsikt att fälla djur och det har inte konstaterats att djuret har fällts"*

Vid anmälan om fälld eller påskjuten björn ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till **skytten**;
2. Namn, adress och telefonnummer till **ansvarig jaktledare**;
3. När björnen fällts (datum och klockslag);
4. Var björnen fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000);
5. Vilket kön djuret har om det är möjligt att fastställa.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontakter skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Avräkning

Påskjuten björn ska avräknas såvida inte kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att björnen skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att björnen inte skadats.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet björnar fällts, eller om jakttiden löpt ut. I de fall honkvoterna fylls i område tre och fyra avlyses jakten omgående för respektive område. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen, pressmeddelande, SMS samt på hemsidan.

Platsundersökning och eftersök av påskjuten björn

Den som påskjutit björn ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att platsundersökning genomförs för att undersöka om björnen är skadad eller inte.

Den som påskjutit björn ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att björnen är oskadad. Eftersök ska genomföras tills dess:

- a) djuret påträffats dött,
- b) djuret påträffats skadat och avlivats,
- c) djuret inte kan anträffas, eller att
- d) kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att björnen skadats.

Jaktledaren ska till länsstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning eller eftersök genomförts.

Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för länsstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit björnen genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett som Naturvårdsverket tillhandahåller (blankett B3).

Besiktning av fälld björn

Av Länsstyrelsen förordnad besiktningsman ska besikta samtliga fällda djur och skriftligt dokumentera hur platsundersökning och eftersök genomförts då djur påskjutits.

Jaktledaren ska se till att den fällda björnen finns tillgänglig för besiktning. Vidare ska jaktledaren eller skytten fylla i relevanta uppgifter som framgår av blanketten "Registrering av fälld/död björn" (blankett B1).

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för länsstyrelsens besiktningsman. Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas.

Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa björnkroppen, tillfaller björnen staten.

Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i de blanketter för licensjakt efter björn som Naturvårdsverket tillhandahåller.

För att underlätta besiktningsmannens arbete rekommenderas skytten att sätta in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelheten inträder.

Hantering av fälld björn

Från alla fällda björnar (inklusive märkta) ska besiktningsmannen ta följande prover som tillfaller staten; 1. Första premolaren (liten kindtand), 2. könsdelar, 3. hårprov, 4. hudprov, 5. muskelprov, samt 6. i förekommande fall den största spenen från björnhona.

Proverna används i följande syfte;

- *Spene* används för att bestämma om hona varit digivande vid jakten
- *Kindtand* används till åldersbestämning;
- *Könsdelar* används till studier om könsmognad och reproduktionshistoria;
- *Hårprov* används för födovalsanalys;
- *Muskelprov* används för genetiska analyser;
- *Hudprov* används som reservprov bl.a. för genetiska analyser.

Sändare eller annan teknisk utrustning som finns på björnar märkta i björnprojektet tillhör björnprojektet och ska tillvaratas av besiktningsmannen.

Om skytten på besiktningsmannens begäran inte lämnar ifrån sig alla proverna, tillfaller hela björnen eller värdet av densamma staten.

Märkning av delar av skjutna björn

Björnskinnet ska märkas direkt vid besiktning och kraniets ägare ansvarar för märkning av kraniet inom sex månader med så kallad transponder (mikrochip), som bevis på att björnen fällts lagligt. För detta används bifogad blankett "Besiktning, provtagning och märkning av fälld/död björn" (blankett B2).

Ansvarig för märkning av skinnet är björnens ägare. Märkning av skinnet utförs av Länsstyrelsens besiktningsmän i fält. Björn och delar av björn som inte märkts enligt bestämmelserna tillfaller staten.

Jakträttshavarens rätt till delar av björnen

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats, att samtliga prover insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller övriga delar av björnen jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta en fälld björn till annan.

Rekommendationer

Björnpasset

Länsstyrelsen rekommenderar att den som ämnar jaga björn inför björnjakten avlägger skytteprovet Björnpasset eller motsvarande.

Skjutavstånd

Länsstyrelsen rekommenderar att skott endast lossas mot stillastående björn och att skjutavståndet inte överstiger 80 meter, samt att skytten använder stöd.

Hundanvändning

Länsstyrelsen rekommenderar att hundar inte byts under jakt på en och samma björn under en och samma dag. Länsstyrelsen vill påminna om 27 § jaktlagen som säger att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 5 § djurskyddslagen som säger att djur inte får överansträngas.

GPS loggen från eventuella hundenheter (GPS sändare) bör kunna uppvisas för besiktningsmannen. Informationen är viktig för att lokalisera björnunge om lakterande hona fällts eller vid uppföljning av eventuell skadskjutning.

Upplysning

Länsstyrelsen erinrar om bestämmelserna i 27 § jaktlagen avseende grundreglerna för jaktens bedrivande och om vad som sägs i 31 § samma lag om användning av motordrivna fortskaffningsmedel.

Länsstyrelsen erinrar även om jaktförordningens föreskrifter om jaktmedel (10 § JF 1987:905) samt om att Naturvårdsverkets föreskrifter avseende godkända kulgeväpna ska följas.

Vid användning av automatiska kameror, t.ex. i samband med åteljakt på björn, behöver tillämpliga bestämmelser i dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) kring insamling (här genom fotografering) och hantering av personuppgifter beaktas. Vidare ska även tillämplig lagstiftning i nya kameraövervakningslagen, som träder i kraft 1 augusti 2018, beaktas. Ytterligare information finns på Datainspektionens hemsida www.datainspektionen.se

Försäljning av kött, skinn m.m.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av björnskin, björnkött eller andra delar av björn samt kommersiell förevisning av björn är förbjuden enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december

1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem.

För björnar skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverkets CITES-intyg om undantag från förbudet inhämtas från av Länsstyrelsen utsedd besiktningsman. Björnens ägare kan då sälja hela eller delar av björnen vid ett tillfälle och till en mottagare. För ytterligare försäljning av delar av björnen krävs nytt/nya CITES-intyg. Om den nye ägaren vill sälja delarna vidare, krävs nytt CITES-intyg från Jordbruksverket. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av björn eller produkter av björn till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se.

Slakt- och köttantering

Gällande slakt- och köttantering hänvisas till Livsmedelsverket (tel. 018-17 55 00) och till deras hemsida (produktion, handel och kontroll/jakt) där det finns information om köttantering, viltslakterier m.m.

Hantering av personuppgifter

När åtlar för björnjakt anmäls, när fällda eller påskjutna björnar rapporteras in och när fällda djur besiktigas samlar Länsstyrelsen in personuppgifter. Information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bakgrund

I svensk jaktlagstiftning framgår att allt vilt är fredat. All tillåten jakt är således undantag från denna grundregel. Eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt ska i första hand regleras genom jakt. I propositionen *En ny rovdjursförvaltning* (prop. 2008/09:210) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur.

Regeringen menar vidare att björnstammen har gynnsam bevarandestatus och att den normala jaktformen därför bör vara licensjakt.

I propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där

miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bland annat vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

I den nationella förvaltningsplanen för björn bedömer Naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv björnförvaltning om den sker i begränsad omfattning. Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och björn. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska risken för socioekonomiska konsekvenser.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av kommissionen 2008 och de kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande:

From a conservation point of view there is no principle reason why large carnivore populations cannot tolerate some levels of lethal control or be managed under the same type of harvest system as wild ungulates or game birds, provided that the harvest is well managed. Proper management in this case requires effective monitoring of the population size, the setting of appropriate quotas and hunting seasons, and careful enforcement of these regulations.

Björnpopulationen i Sverige

Naturvårdsverket angav i en skrivelse till Europeiska unionen år 2013 att referensvärdet för björnens populationsstorlek i Sverige är 1 400 individer, vilket är den nedre gränsen för att björnstammen ska anses ha gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket fastställde den 30 oktober 2014 de regionala och länsvisa miniminivåerna för björn (dnr. NV-00552-14). Den nationella miniminivån är 140 föryngringar, den regionala miniminivån inom mellersta förvaltningsområdet (MFO) är 50 föryngringar och miniminivån för Dalarnas län är 25 föryngringar. En föryngring motsvarar 10 individer.

Även om den svenska björnstammen bedöms ha minskat från cirka 3 300 till cirka 2 800 björnar, vid senaste populationsberäkning 2013, är populationen relativt stor och ligger över miniminivån för gynnsambevarandestatus (GYBS). På grund av populationsminskningens takt nationellt har arten, år 2015, tagits upp i den svenska rödlistan och björnen har av Artdatabanken bedömts som nära hotad.

Licensjakt efter björn bedrivs i alla län med fast förekomst av arten. Syftet är i samtliga län att nå de långsiktiga förvaltningsmål som är satta och som bland annat syftar till att bibehålla en gynnsam bevarandestatus för arten. Licensjaksbesluten tar i sin tilldelning även hänsyn till de skyddsjakter på björn som genomförs.

Björnpopulationen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet och Dalarna

Antalet björnar i MFO uppskattas efter spillningsinventeringen som genomfördes 2017 till cirka 841 stycken med ett 95-procentigt konfidensintervall på 775-945 björnar. Enligt inventeringen beräknas populationen i Dalarna 2017 till 453 björnar med ett 95 % konfidensintervall 336-772. Av dessa delas dock ett antal med intilliggande län vilket innebär att Dalarna totalt sett förvaltar ett lägre antal björnar inom länet. I dessa beräkning ingår även de björnar som sköts under licensjakten 2017. Hittills i år har ingen björn avlivats enligt 28 § i jaktlagen och ingen har fällts under skyddsjakt i Dalarnas län.

Länsstyrelsens motivering

Syfte med licensjakten

Förvaltning av rovdjur kräver en helhetsbild av länets totala rovdjurstryck och de problem som eventuellt medföljer. Dalarnas län påverkas av alla stora rovdjur och har som målsättning att bevara dessa samtidigt som hänsyn visas till rennäringen, tamdjurshållningen, bevarandet av fåbodar som kulturarv, biodlingen och älgjakten. När det gäller björn så arbetar länsstyrelsen för att bibehålla allmänhetens acceptans för arten bland annat genom att minska dess socioekonomiska och psykosociala påverkan. Licensjakten är en del av detta arbete.

Det finns en rad olika åtgärder som kan tillämpas för att minska rovdjursproblem. Beroende på problembild samt de tidsmässiga och rumsliga förutsättningarna är olika åtgärder lämpliga vid olika tillfällen. På en småskalig nivå är skyddsjakt, stängsel, skrämsel, flytt av tamdjur och ökad bevakning vanliga åtgärder som tillämpas. På en storskalig nivå är licensjakten den lämpligaste åtgärden vilket då sker parallellt med de ovan nämnda åtgärderna.

Nedanstående punkter redogör för licensjaktens huvudsakliga syften.

Förebygga allvarlig skada

Toleransnivåer

Länsstyrelsen arbetar för att uppnå den av regeringen beslutade toleransnivån för renskötseln. Toleransnivån, det vill säga, hur stora skadeförluster samebyn ska behöva acceptera får inte överstiga 10 % av det faktiska antalet renar.

Arbetet bygger på att länsstyrelser och samebyar i samråd och utifrån ett adaptivt förhållningssätt fastställer hur man lokalt kan upprätthålla en hållbar renskötsel och bidra till en gynnsam bevarandestatus för rovdjuren.

På nationell nivå har björnens predation på ren uppskattats totalt till mellan 3 500 och 7 500 dödade renar per år. Enligt en undersökning som har genomförts i två skogssamebyar i Norrbotten dödar varje björn som befinner sig i renarnas kalvningsland i genomsnitt 11 renkalvar per år.

Enligt Sametingets och Naturvårdsverkets sammanställningar ligger många samebyar på förlustsiffror långt över 10 procent, men skillnaderna mellan samebyarna kan vara stora. Att ta fram konkreta siffror för varje sameby har visat sig vara ganska komplicerat, i och med att väder och vind styr hur bra samlingen av renar fungerar och därmed hur tillförlitliga inräknade siffror är. Det finns idag ingen enkel metod för att mäta predationstakten på små renkalvar mellan födseln och kalvmärkningen och det har visat sig vara svårt att införa metoder för bokföring av renarnas kön vid slakt. Sammantaget gör detta att Länsstyrelsen idag inte har fastställda kvantitativa siffror på vilka skador björnar förorsakar inom länets sameby.

Regelbundna möten inom ramen av arbetet med förvaltningsverktyget mellan Länsstyrelsen och samebyn har fört med sig kunskap om vilka problem björnar förorsakar, med avseende både på företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala effekter och på frågor rörande den upplevda legitimiteten av rovdjursförvaltningen. Detta för med sig att Länsstyrelsen kan följa problembildens omfattning på ett relativt tillförlitligt sätt. En uppföljning av problembilden görs vid de regelbundna mötena mellan Länsstyrelsen och samebyn.

Inom ramen för toleransnivåarbetet har hittills förlusterna i länets sameby beräknats ligga mellan 7 och 18 %. Anledningen till intervallet är att den beräkningsmodell som finns idag inte tar hänsyn till de förutsättningar som finns på samebynivå.

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt är ett viktigt verktyg för att uppnå målet med toleransnivåerna.

Viltskadecenter har på uppdrag av regeringen undersökt områdesriktad jakt på björn som åtgärd för att minska björnars predation på ren. Resultatet redovisades i rapporten Kalvning i hägn och områdesriktad jakt på björn som åtgärder för att minska björnars predation på ren (Rapport från viltskadecenter 2017-7)

Rörelsemönstret hos de sändarförsedda björnarna i studien visar att de björnar som är i kalvningsområdet under våren, med få undantag, återfinns där under hösten och den period då björnjakten sker. Studien visar att en reducerad

björntäthet tycks vara den viktigaste faktorn bakom den ökande överlevnaden hos renkalvar.

Med bakgrund av denna studie har Länsstyrelsen inför licensjakten 2018 avsatt ett delområde inom område 1 (område 1a) för att rikta en del av avskjutningen mot kalvningslandet.

Tamdjurshållning och gröda

Björn orsakar årligen skador på tamdjur och gröda. Länets målsättning är att rovdjursskador på fribetande tamboskap, bikupor och hundar inte ska öka, inte påtagligt försvåra förutsättningarna för fäboddrift med fritt betande djur samt att rovdjursskador på gröda inte ska vara så allvarliga att det påverkar enskilda lantbrukares grödaval. Skador orsakade av björn i länet fortsätter att hålla sig på en låg nivå. Länsstyrelsen anser att en väl fungerande licensjakt som har sänkt tätheten av björn har bidragit till detta. En minskad täthet kan sannolikt ge mindre risk för incidenter då det finns färre björnindivider som kan orsaka skada.

Älgförvaltning

Det totala rovdjurstrycket på klövvilt är högt i Dalarnas län sett ur ett nationellt perspektiv. Detta på grund av att länet har förekomst av alla fem stora rovdjur.

Sammantaget utgör predationen på älg av stora rovdjur en påtaglig påverkan på länets landsbygdsekonomi genom jägarnas minskade möjlighet att beskatta älgstammen och markägarnas minskade inkomster av arrenden och fällavgifter. Länsstyrelsen anser att en noggrant reglerad jakt på björn minskar rovdjurens socioekonomiska påverkan på landsbygdsekonomin på ett högst påtagligt vis.

Minska det totala rovdjurstrycket

De biologiska förutsättningarna för etablering och förekomst av stora rovdjur inom Dalarna är mycket goda. Detta exemplifieras av att Dalarnas län är ett av de få län som har reproducerande stammar av alla de stora rovdjurens samt häckande par av kungsörn. Dalarna har, förutom en stor andel hägnade tamdjur, en väl utvecklad fäbodkultur och en aktiv rennäring. Detta får till följd att de biologiska förutsättningarna för storleken på rovdjursstammarna inte enbart bestämmer storleken på dessa, utan förhållandet till berörda människors och näringars acceptans spelar också stor roll. Länsstyrelsen anser att licensjakt efter björn bidrar till att minska det totala rovdjurstrycket i länet och därmed främjar möjligheterna till samexistens mellan människor och rovdjur.

Uppnå länets förvaltningsmål

Viltförvaltningsdelegationen i Dalarnas län godkände den 26 november 2014 den regionala förvaltningsplanen för stora rovdjur (Förvaltningsplan för stora rovdjur i Dalarna, rapport 2015-02) som Länsstyrelsen tagit fram i enlighet med

regeringens beslut (förordning 2009:1263). I den anges att det långsiktiga målet är att närma sig länets förvaltningsnivå (250-290 björnar) utan att hamna under miniminivån för länet (250 björnar). Länsstyrelsen bedömer att de senaste årens licensjakter strävat efter att nå dessa mål och att det inte finns risk för att miniminivån understigs genom licensjakt på ett mindre antal björnar.

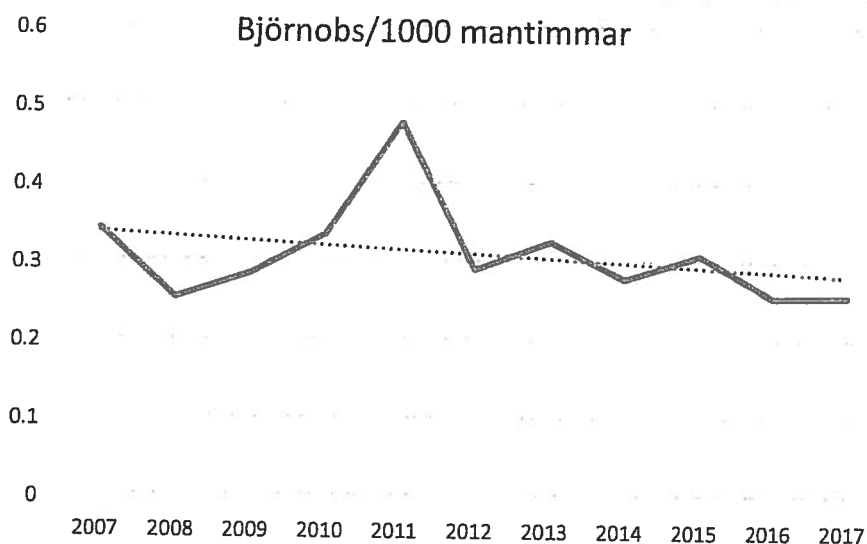
Viltförvaltningsdelegationen beslutade 23 maj 2018 att årets björnjakt fortsatt ska syfta till att närma sig förvaltningsmålet i länet på 250-290 individer.

Licensjakten på björn syftar till att med en bibehållen stabil och strikt kontrollerad populationsutveckling underlätta spridningen av björnstammen söderut i länet och landet. För att uppnå detta kommer jakten framförallt att bedrivas mot hanbjörnar. Då det är mycket svårt att könsbestämma björnar under jakt har det beslutats om en honkvotering, vilket innebär att det finns en gräns för antalet reproduktiva honor som får fällas i två av de fyra delområdena. Med honor i reproduktiv ålder avses honor vägande över 80 kg. Honkvoten är en garant för att inte uttaget av björn blir för stor i de delar av länet där tätheten av björn ska tillåtas öka. Länsstyrelsen bedömer att licensjakten på björn bidrar till att uppnå målet om en strikt kontrollerad minskning av björnstammen i Dalarnas län.

Avskjutningens storlek har baserats på förvaltningsplanen och tar hänsyn till populationsstorlek, björnstammens sammansättning och björnarnas fördelning i länet. För att underlätta spridningen av björnstammen väster- och söderut har de delar av länet där björnstammen är som tätast tilldelats en högre avskjutning, medan den är mindre omfattande i spridningsområdena. Enligt Länsstyrelsens bedömning försvårar inte detta beslut upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för björnen i dess naturliga utbredningsområde.

Lämplig jakt med hänsyn till nuvarande björnstam

När tilldelningen beräknas utgår länsstyrelsen från inventeringsresultatet från spillningsinventeringen 2017, dvs. cirka 453 björnar för länet, hänsyn tas också till att denna siffra innefattar björnar som dött under licensjakten 2017 samt björnar som delas med omkringliggande län. Utöver det beaktas björnobsen som visat en nedåtgående trend i länet sedan 2012 (figur 1), vilket stämmer väl överens med länets förvaltningsmål att sänka stammen. Tillsammans med den beräknade tillväxttakten, den totala dödligheten från tidigare års licensjakt, skyddsjakt, björnar som avlivats, dödats av trafik eller på annat sätt dött, beräknas årets tilldelning. Länsstyrelsen tar även hänsyn till könsfördelningen hos björnstammen och då särskilt andelen honor som dött av jakt eller andra orsaker. Honor är de individer i björnstammen som har störst betydelse för upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos populationen.

Figur 1. Antalet björnobservationer/1000 mantimmar i Dalarnas län mellan åren 2007-2017. Den streckade linjen visar trenden.

Utifrån detta beräknar Länsstyrelsen att det i Dalarnas län sannolikt finns cirka 360-370 björnar inför årets jakt. Rovdjursstammarna ska förvaltas så att jakt på rovdjur är möjlig utan att den undre gränsen för förvaltningsmålet gällande populationsstorlekar underskrids. De årliga synobsrapporterna, som i Dalarna hållit en jämn nivå de senaste tio åren, tillsammans med spillningsinventering ligger till grund för att förvaltningen av björnstammen inte underskrider miniminivån.

Med stöd av denna beräkning bedömer Länsstyrelsen att ett uttag av 48 björnar är motiverat för att populationen ska minska mot förvaltningsmålet på 250-290 björnar.

I den nationella förvaltningsplanen för björn bedömer naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv björnförvaltning. Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag, ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikterna mellan människa och björn. När inventeringar visar att björnstammen ligger långt över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska risken för socioekonomiska konsekvenser. Då björnen har gynnsam bevarandestatus är licensjakten en del av den nationella förvaltningen. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon risk för att björnstammen skulle understiga gynnsam bevarandestatus om jakten genomförs.

Annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt övervägs vid varje beslut om skydds- eller licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Det finns sammanställningar av dessa (Attityder till rovdjur och rovdjursförvaltning. – Rapport 2014:1 Umeå universitet och SLU) och även genomförda tester av olika metoder (Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Naturvårdsverkets rapport 6555). I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum. När det gäller renskötseln kan samling av renhjorden, utökad bevakning, utfodring, tillfällig stängsling, flytt av renar till alternativa betesmarker, vara framgångsrika. De flesta metoderna är mycket kostsamma och det är vanligtvis svårt för samebyn att hitta finansiering för sådana åtgärder. En alltför stor påverkan på renarnas naturliga beteende skulle dessutom innebära att rennäringen förlorar sin extensiva och uthålliga karaktär och att renskötselns traditionella arbete påverkas. Länsstyrelsen och samebyarna har i samverkan identifierat och avgränsat problemområden och arbetar gemensamt för att, där det är möjligt, hantera problemen på andra sätt än genom licensjakt.

I länet som helhet är dock licensjakt den enda metod som kan användas för att minska björnstammen till en nivå som motsvarar målsättningarna för arten i länet, vilket i sin tur ska bidra till att uppnå de mål som riksdag och regering satt upp gällande rovdjurens skadepåverkan.

Länsstyrelsen gör bedömningen att licensjakt är nödvändig för att begränsa de skador som orsakas av björn, bibehålla deras skygghet för människor, stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och landsbygdsekonomin samt behålla acceptansen för arten. Hittillsvarande licensjakt på björn har enligt Länsstyrelsens bedömning uppfyllt dessa mål.

Juridiska förutsättningar

Beslutet fattas med stöd av 23 c-d, 24 a och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) samt Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätt att besluta om skydds- och licensjakt efter björn till länsstyrelserna i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (NV-02617-18). Länsstyrelsen har i sitt beslut tolkat jaktförordningen i enlighet med rådets direktiv, artikel 12 (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv samt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2015:3) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn.

Överklagande

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 1.

Ärendets beredning

Beslut i detta ärende har tagits av Tf. enhetschef [REDACTED] efter föredragande av vilthandläggare [REDACTED]. I den slutgiltiga handläggningen har även rättschef [REDACTED] deltagit.

[REDACTED]

[REDACTED]

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

1. Hur man överklagar till Förvaltningsrätten
 2. Karta och beskrivning över jaktområden under björnjakten 2018.
 3. Blankett: *Ansökan, åteljakt på björn i Dalarna 2018*
 4. Blankett: *Dokumentation av åteljakt på björn i Dalarna 2018*
 5. Villkor vid licensjakt på björn med hjälp av åtel
-
- B1. Blankett: *Registrering av fälld/död björn*
 - B2. Blankett: *Besiktning, provtagning och märkning av fälld björn*
 - B3. Blankett: *Påskjuten björn – platsundersökning och eftersök*

Sändlista (via e-post)

Naturvårdsverket,
Statens veterinärmedicinska anstalt

Kopia till (per e-post)

Viltförvaltningsdelegationen i Dalarnas län,
Länsstyrelserna i mellersta och norra förvaltningsområdena
Skandinaviska björnprojektet,
Viltskadecenter,
Jordbruksverket,
Näringsdepartementet,
Miljödepartementet,
Sametinget,
Polismyndigheten i Dalarna,
Jägareförbundet Dalarna,
Jägarnas Riksförbund i Dalarna,

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.